A°. 1838. **SONDAG DEN** 6den MEI. N°. 36.

JE MAINTIENDRAI

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 6 Mei 1838.*

De Commissie tot aanneming en beoordeeling der in te leveren aangifte van verkochte *Dram* en *Malassie* en der revenuës van *Houtwaren*, op aanstaande Woensdag den 9den dezer, in plaats van Vrijdag den 11den Mei, zullende vaceren; zoo wordt zulks bij deze ter kennisse gemelde daarbij belanghebbenden gebragt.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

SCHEEPS-TIJDINGEN.

[illegible] AANGEKOMEN.

Den [illegible], de Nederlandsche Schooner *Buckleburg*, Kapt. T. Gregory, van Marowijne, hebbende 1 dag reis; Passagiers: de gewezene Huishoudster van den overledene Chirurgijn der 2e. Klasse COSIN, met twee Kinderen en een Slaaf, behoorende aan den Boedel van gemelden Officier, benevens een Korporaal van het Bataillon Jagers No. 27.

In de BURGERLIJKE STAND alhier [illegible] ingeschreven, als:

BEVALLEN: Den 2den April 1838, Rebecca David Sanches, [illegible] Isaac Brandon; zoon. — Den [illegible], Maria Cornelia van Bokund; *zoon.* — Den 5den, Elisabeth Johanna Franke, Echtgenoot van Pieter Hendrik Arons; *dochter.* — Idem, Francina Sappemeer; *zoon.* — Den 6den; Elisabeth van Geerken; *dochter.* — Den 8sten, Jacoba Sara Stuger, Echtgenoot van Johan Hendrik Reijeg; *zoon.* — Idem, Dientje Smidt, Echtgenoot van Jacobus Jongeneel; *zoon.* — Den 9den, Catharina Bruijning; *zoon.* — Den 13den, Albertina Margaretha Adams, Echtgenoot van Johannis Hallo Jr.; *zoon.* — Den 14den, Janais Charlotte Elisabeth Meijer; *zoon.* — Den 16den, Amalia Augustina Causalius; *dochter.* — Den 19den, Drentje Moses Coster, Echtgenoot van Joseph Heidemans; *dochter.* — Idem, Elisabeth Francina van der Steede; *dochter.* — Den 23sten, Antoinette Isabella Krauch; *zoon.* — Den 24sten, Johanna Charlotte Martha; *zoon* en *dochter.* — Den 25sten, Susanna Helligonda Schouten; *dochter.* — Den 26sten, Henriette van Bänffer; *zoon.* — Den 27sten, Rachel van Emden, Echtgenoot van Mr. Carel Heilbron; *dochter.* — Idem, Geertruida Charlotte Wijgand; *zoon.* — Den 28sten, Mietje Brandt; *zoon.*

OVERLEDEN: Den 2den April 1838, Mozes van Louiszoon, oud 54 jaren. — Den 3den, Christina Elisabeth Houtkloof, dochter van Helena Anna Houtkloof, oud 6 jaren en 8 m. — Idem, Jan van der Haar, Matroos aan Boord van Z. M. Fregat ALGIERS, oud na gissing 25 jaren. — Den 4den, Cornelia Helena Conse, dochter van Johanna Louisa Picholeth, oud 4 j. en 6 maanden. — Idem, Cornelis Abraham Meijer, zoon van Carel Abraham Meijer en Esther Princes Fernandes, oud 4 maanden en 14 dagen. — Den 6den, François George van van Ommeren, oud 20 jaren. Den 9den, Albert Gerbrand Frederik Coblijn, zoon van Gerardina Elisabeth Bouwerman, oud 14 jaren en 5 maanden. — Den 10den, Magdalena Hendrika Brugts, dochter van Jacoba Mietje Scholsberg, oud 7 j. en 6 maanden. — Den 11den, Theodorus Samuel Viegelandsoon, oud 40 jaren. — Den 12den, Cornelis Jacobus van Gomperts, oud na gissing 45 jaren. — Den 13den, Jan Schobbe, oud [illegible] jaren. — Den 15den, Bernard Josephus Ries, zoon van Joseph Samuel Ries en Simcha Jacob Samson, oud 6 maanden. — Idem, Marie Janne Louise Paccotton, oud 57 jaren. — Den 16den, Helena Christina, dochter van Johanna Christina Smidt, oud 1 jaar en 5 m. — Idem, Isaac Pinherus, oud 45 jaren. — Idem, Susanna Elisabeth Davids, oud na gissing 25 jaren. — Den 21sten, Frederik Bartelink, oud 87 jaren en 14 dagen. — Den 25sten, Petronella van Paccotton, oud 84 jaren. — Den 26sten, George Willem Hampe, zoon van George Christiaan Hampe en Johanna Wilhelmina Mack, oud 2 jaren en 6 maanden. — Idem, Rachel de la Parra, dochter van Mordechai de la Parra en Rebecca Bueno de Mesquita, oud 2 jaren en 6 maanden. — Den 27sten, Juliana Lea van Baak, oud 80 jaren. — Idem, Maria Antoinetta, dochter van Harriette Wilhelmina Roepel, oud 8 maanden. — Den 28sten, Jean Catharina, dochter van Marianna Frederica Arons, oud 4 maanden. — Idem, David Joseph Trouts, oud 58 jaren. — Den 29sten, Aminba van Theresia van Mell, oud 80 j. — Idem, Heinrich Gottlieb Holscher, Matroos aan boord van Z. M. Fregat ALGIERS, oud 36 jaren.

[illegible]

(18722) De CURATOR en WEESMEESTER bij het Departement der *Onbeheerde Boedels en Weezen*, zal op Donderdag den 10den dezer, des namiddags om 4 uren, op de plaats van hetzelve Departement, door den Vendumeester S. F. FLU, doen verkoopen:

De *NALATENSCHAP* van wijlen den Heer FREDERIK BARTELINK, bestaande in: *LIJFKLEEDEREN*, *DRANKEN*, eenige *MEUBELEN* en een ingeboeid geschilderd *CORJAAL*.

Den Timmer-neger genaamd *CEREMONIE*, aankomende den Boedel van WORIE van BEUDEKER.

En de overgeblevene *OPSTALLEN*, op het Erf La. D. No. 52, toebehoorende aan den Boedel J. H. JACOBS.

Paramaribo, den 3 Mei 1838.

M. N. ARLAUD,
2de Commies.

SURINAAMSCHE MAATSCHAPPIJ
VAN
WELDADIGHEID.

*** Vergadering van HOOFD-BESTUURDERS EN ONDERSCHEIDENE COMMISSIEN, op Dingsdag den 8sten Mei 1838 's avonds ten 7½ uren, in het locaal van de Loge *CONCORDIA*.

(17743) De Vendumeester S. F. FLU, zal op den 17den dezer, 's namiddags om 4 uur, ten huize in de *Keizer Straat*, La. D. No. 4, verkoopen:

De *NALATENSCHAP* van nu wijlen Mejufvrouw M. J. L. PACCOTTON, bestaande in: *MEUBELAIRE GOEDEREN*, eenig *GOUD-* en *ZILVERGOED* en de Negerin *FANNIJ*; als mede de Negerjongen *HOOP*, aankomende Mejufvrouw P. van PACCOTTON, nu Boedel.

Paramaribo den 5 Mei 1838.

(19656) Wordt bij deze opgeroepen, alle de genen welke deugdelijke vorderingen hebben, ten lasten den Heer C. L. D'HONDT, om hunne rekeningen in te dienen binnen den tijd van *acht* dagen, in te zenden bij

A. J. POLAK.

Paramaribo den 6 Mei 1838.

(19659) De ondergeteekenden geven bij deze te kennen, dat zij als *KOOPLIEDEN* hebben geassocieerd, onder de Firma KROSS & COMP., — recommanderen zich in de gunst der Heeren Planters en andere Ingezetenen, en bieden tevens te koop aan:

Beste Bier, Roode- Madera- en Rhijn Wijn, Muscaat Wijn, Cognac Brandewijn, Seltzerwater in manden, *extra* fijne Likeuren, Fransche Vruchten op Brandewijn, Maagbitter en extract d'Absinthe, — IJzer Koper- en Blikwaren [illegible], en veel meer andere GOEDEREN, [illegible] prijzen.

Paramaribo den 2 Mei 1838.

J. A. KROSS.
J. P. C. UCKERMAN.

WOONPLAATS: aan de *Watermolen Straat*, in het Huis laatst bewoond door de Heeren NAHAR & POLICHT.

Berigt aan Heeren Planters.

(19658) *KEUKBANDEN*, [illegible] per stuk.

Paramaribo, den 3 Mei 1838.

F. A. BOLTE.

(19660) Mevrouw en Mejufvrouw CRAMER vertrekken.

(18715) F. L. SPLITGERBER vertrekt.

Mengelwerk.

EENIGE ALGEMEENE VEREISCHTEN IN EENEN TOONEELSPELER.

Hoewel het Tooneel, eigenlijk gezegd, alle mogelijke, zoo natuurlijke als zedelijke volkomenheden vereischt, zou deze vordering overdreven zijn, en daarom ongegrond. Is het de Tooneelspeler schoon gelijk Apollo, hoe zal hij ons de gestalte van eenen Herkules vertoonen kunnen? Heeft hij de gedaante van dezen laatsten, hij mist wederom de edele en teedere bevalligheid van eenen Apollo. Achilles en Gengiskhan, Tancrède en Mahomed vereischen onderscheiden vormen en uitwendige organen; evenwel moet dezelfde *Acteur* vaak die verschillende rollen vervullen.

Volmaaktheid der kunst schijnt ook volmaaktheid in vorm en *costumen* te vorderen. Welk aanschouwer zou, zonder wederzin, Tancrède zien spelen in het *costuum* van Mahomed? Evenwel ziet hij vaak geduldig een groot man door een klein, een oud door een jong man, vertoonen, en omgekeerd. De tooverkunst der talenten doet de aanschouwers in dit geval vergeten, hetgeen aan den vorm des spelers ontbreekt. Jufvrouw Clairon was eene vrouw van de kleinste soort, en scheen echter op het tooneel de edelste en treffendste leest te bezitten. Zielsadel vergoedt het gemis van die der ligchaamsgestalte.

De natuur verspilt nooit alle hare gaven aan eenen ondeeligen. Hij, die ontheven is van

alle de gebreken, welke de kunst niet overwinnen kan, — die met veel gevoeligheid eene besliste neiging voor het tooneel paart, kan zich vrijmoedig, en met hoop op goed gevolg, in deze loopbaan begeven. Maar, wil men den hoogsten graad der kunstvolmaking bezitten, dan moet men bij deze ligt bewogene aandoenelijkheid (*sensibilité*), eene levendige verbeelding, een juist verstand, en een fijnen, kieschen *tact* bezitten. Alsdan heeft men doorgaans een natuurlijken aanleg tot de groote rollen, waar het zedelijke of zielige beheerscht het *physieke*. De ziel heeft een gelaat, waarvan het aangezigt alleen de tolk is.

Voorts moet de speler begaafd zijn met een sterk, buigzaam en aandoenelijk *organe*, om door gelaat en gebaren zich volkomen te kunnen verplaatsen in de houding en gevoelens der verbeelde personen, zoo dat hij de aanschouwers doet vergeten, dat hij een ander is, dan zijn held, door het vertoonen van een volmaakt geheel. Het is deze eenheid, dit geheel, in alle kunsten vereischt wordende, en zonder welke men geen groot *Acteur* kan zijn, die zoo moeijelijk als zeldzaam is aantetreffen. Niet minder is dit laatste waarheid omtrent dat echte vuur, 't geen uit de ziel zelve zijnen oorsprong neemt. Velen hebben geen vuur, dan in hun hoofd; anderen hebben dat alleen in hunne borst; en nog anderen, die eigenlijk niet gevoelen, hebben enkel een kunstig vuur, dat somtijds wel het algemeen verblinden kan, maar hetzelve nooit misleiden zal. Met één woord, men moet, door eene groote mate van beweegbaarheid, zich in alle karakters kunnen dringen, dat van zichzelven vergeten, zijne ziel verplaatsen in die van zijnen held, en, beide zoodanig vermengen, dat men, als 't ware, zich niet in zichzelven kunne wedervinden, dan na van het tooneel verwijderd, en van zijn *costuum* ontdaan te zijn. Hij, die het geluk heeft, om dezen trap der tooneelmatige *illusie* te bereiken, heeft, in zekeren zin, geene leest noch gedaante noodig. Bij hem verfraait de ziel alles, zij trekt alle harten aan zich, sleept die mede, onderwerpt ze aan haar gebied, en doet hen gelooven en zien, al wat zij begeert. De geheele kunst van den waren Treurspeler hangt dus af van de gemoedsbewegingen; dit is een ingeestings-talent, waaruit somtijds die snelle wisselingen van aandoeningen tusschen den *Acteur* en de aanschouwers geboren worden, welke de grootste tooverwerking en de ware zegepraal der kunst zijn.

De ziel des spelers, verhit door de toejuichingen der menigte, overspant zich dikwijls, en doet hem dien gelukkigen meesterslag bereiken, waartoe hij door de naauwgezetste oefening zich niet zou hebben kunnen voorbereiden. Meermalen ook ontvangt hij onverwachte indrukselen van, of deelt die mede aan, zijne speelgenooten. Zijn deze daarvoor vatbaar, hebben zij de ware manier van opzeggen en *intoneren*, dan wordt de regtbegeesterde *Acteur* verheven, en alsdan kan hij zich aan de sterkste hartstogtelijke bewegingen overgeven, terwijl de ziel der aanschouweren, door de *illusie* weggesleept, zich in zekeren zin met de zijne geheel in één smelt. Is daarentegen alles rondom hem ijs, dan voelt hij zich weldra koeler worden; de waarheid, de verschrikkelijke *Tragische* waarheid verdwijnt, en de kunst alleen vervangt die. De speler, in zijne bewegingen belemmerd, vertoont zich kwalijk; hij gevoelt dit, en zijne verlegenheid neemt toe in oogenblikken, waarin hij de meeste onbelemmerdheid en vrijheid zoude noodig hebben. Gedwongenheid is even schadelijk in de stem als in de bewegingen. De *Acteur*, wiens stem onjuist of gedwongen is, is nooit waar, al had hij wezenlijke aandoening. Zijne *intonatie* is bijna altijd in tegenspraak met de gevoelens, die hij ontwaart, en uitdrukken wil. Door kunstmatig berekende *intonatiën* kan men het publiek verbazen, zelfs schrik aanjagen, maar geenzins vertederen. De ware aandoeningen, die zulke streelende tranen doen vloeijen, worden nooit verwekt door die gemaakte schetteringen, *of die* ontzettende schokken, die den aanschouwer koud laten, of alleen schrik inboezemen.

Indien het niet altijd van ons zelven afhangt, op het tooneel waar en gevoelig te zijn, staat het ten minste in onze magt, de welvoegelijkheid te bewaren in uitdrukkingen en bewegingen.

Voor sommige *Acteurs* schijnt het gemakkelijker, aandoening te gevoelen en te vertoonen, dan die bij anderen te verwekken. Hij, die meent het gevoel te zullen opwekken door sterke inspanningen en schitterende trekken, zal nooit gevoelig worden. Waar het hart spreekt, staan borst, hoofd, alle de spieren des ligchaamlijken werktuigs, hem ten dienste, zij schijnen hem om strijd de noodige hulpmiddelen te bieden, tot het doen van een grooten slag (*explosion*); maar, wanneer het hoofd alleen de plaats van het hart vervullen wil, onderdrukt en smoord het dit laatste; het gevolg is enkel geraas zonder indruk, en schittering zonder uitwerking.

Moeijelijk zou het vallen, de grondoorzaken te ontwikkelen, waaruit de onderscheidene zielsgesteldheden van een verzameld *publiek* geboren worden. Twee, drie duizend menschen van alle kanten zamengevloeid, vereenigen zich onbekend, ten bepaalden tijde op eene zelfde plaats. Het stuk begint, en alle deze menschen worden eensslags in dezelfde stemming gebragt, en geven die terug aan de *Acteurs*, van welke zij die ontvangen hebben. Hebben deze het vermogen, om het publiek te roeren, dan wordt hetzelve, warm en deelnemende, daar het te voren koel en onverschillig was; hebben zij dit kunstvermogen niet, het publiek, zich aan verstrooijing overgevende, deelt die wederom aan de spelers zelven mede; de verhooging kwijnt; en daar men gekomen was, om treffende gemoedsbewegingen te ontvangen, doet men er niets dan zelfverveeling op.

MANNELIJK GEDRAG BIJ EENE OPENBARE BELEEDIGING.

In den *Franschen* Schouwburg te *Parijs* zat een man, omtrent 50 jaren oud, in het *orkest*, op de naaste bank aan het *parterre*. Zijne ongemeen groote paruik hinderde het gezigt van een' jongen losbol, die zich achter hem bevond. Deze, na eenigen tijd daarmede den spot gedreven te hebben, tot groot vermaak van velen in het *parterre*, waagde het eindelijk, eene krul der paruik los te trekken; — de bejaarde man herstelde die bedaardelijk, en zonder iets te zeggen, of zijn hoofd om te keeren. De stoutheid van den spotboef, door dit stilzwijgen aangemoedigd, deed hem het zelfde zoo lang herhalen, tot dat eindelijk de beleedigde man zijne paruik afzette, en eenvoudig in zijn' zak stak. Nu verdubbelde het gelach. Zich als toen omkeerende, zeide hij tegen den jongman: „Mijnheer, tien jaren heb ik in de *Bastille* gezeten, wegens de nederlaag van een Satiejonkertje, gelijk gij zijt; en gij zijt mij niet waardig, dat ik mij blootstelle, om andermaal daarin geplaatst te worden.” — Op deze rede, koeltjes en met waardigheid uitgesproken, werd de jonge knaap verlegen, en bleef het antwoord schuldig. — De spotvogels eindigden nu, met den braven man te vereeren en te bewonderen, dien zij straks beleedigd hadden.

HEINRICH KILCHSPERGER.

Deze groote man, geboren te Stafa aan het Zuricher Meer, ten jare 1720, en den 28sten Mei 1808 te Zurich, in den ouderdom van 79 jaren, overleden, verdient bij zijne landgenooten in vereerend aandenken te blijven, en ook aan ons bekend te worden. Hij was de zoon van een dorps-predikant, en steeg op tot de waardigheid van Burgemeester en Voorzitter des Raads. In die betrekking stond hij met den toenmaligen Ambassadeur, nu Senateur, Barthelemy in eene naauwe verbindtenis, welke voor Zwitserland zeer voordeelig was, en menigeen uit doods-gevaar redde. Naderhand werd hunne briefwisseling afgebroken. 's Mans wijze voorzigtigheid en tegenwoordigheid van geest bleek in duizende trekken. In de oproerige stad Stein am Rhein bragt hij door zachtheid zoo veel te weeg, dat, toen naderhand de ontevredenheid in het kanton grooter en algemeener werd, deze stad aan de regering onveranderlijk getrouw bleef, en nog zelfs bij de laatste verandering, ten jare 1804, in het kanton Zurich ingelijfd wenschte te zijn en te blijven. Toen, in het jaar 1793, verscheidene kantons, op de vergadering te Arau, wegens het vermoorden van vele Zwitsers, die de koninklijke familie hadden willen verdedigen, aan Frankrijk den oorlog verklaren, en terstond in de naastbij gelegene provinciën vallen wilden, hield Kilchsperger, als Voorzitter der vergadering, door zijnen ambtgenoot David Wijss alleen ondersteund, dit onzinnig ontwerp tegen. Toen hem eens de Raadsdienaars kwamen klagen over het onverdragelijk trotsch gedrag van hunnen chef, (Grosweibel) en op voldoening aandrongen, antwoordde hij vriendelijk: „Nu, dat is erg! Maar, laat het zoo „goed zijn. Het vorige handwerk van dien man „brengt zulk eenigen ruwen toon mede. Wie „weet, wat wij in zijne plaats gezegd zouden „hebben? Mogelijk heeft hij verdriet, en ligt „leutert het hem daarom in den bol! Maar wij „willen de zaak in orde brengen. Stel u voor, „dat ik uw chef ben. Ik wil u formeel om „vergiffenis vragen, zoo dat gij te vreden zijt. „Nu dan, mijne lieve medemakkers en vrienden! ik heb u zeer beleedigd en lomp bejegend. Dit doet mij thans, bij koeler bloed, „hartelijk leed. Gij moet het mij vergeven; „ik zal het eene andere reis niet weder doen. „Dit is mijn ernstig voornemen. Zijt gij nu te „vreden, mijne Heeren?” — „O ja!” was „het antwoord.” — „Zoo gaat dan, in Gods „naam, stil naar huis!” — In zijne verheffing maakte hij er zijn werk niet van, om zich of de zijnen te bevoordeelen. Aan ieder gaf hij altijd gehoor.

Nog jong zijnde, brak hij zijn been. Het werd scheef gezet; maar hij liet het nog eens breken, en goed zetten.

BRIEF VAN PYTHAGORAS AAN HIERO VORST VAN SYRACUSE.

NB. Deze brief is voor omtrent twee duizend jaren geschreven. Kenners van de groote en beschaafde wereld zullen spoedig bemerken, waaraan het den steller des briefs ontbrak, en dat een wijsgeer van onze eeuw geheel anders geschreven zou hebben. PYTHAGORAS schreef als volgt:

Aan Zijne Hoogheid HIERO, Vorst van *Syracuse*, die hem bij zich verzocht.

SIRE!

Ik leef zeer eentoonig en rustig. Het leven, hetwelk *gij* leidt, is noch het een noch het ander. Een matig en sober man kan de uitgelezenste lekkernijen wel ontberen. Waar PYTHAGORAS komt, vindt hij genoeg tot leven en nooddruft, en de overvloed van eenen vorst is lastig en verdrietig voor hem, die zich op zoo iets niet verstaat. Zich zelven genoeg te zijn, is een goed diné en houdt stand. Men heeft geene benijders, geene vervolgers, en daardoor schijnt het als of wij de Goden meer gelijk worden. Men bewaart zijne gezondheid, niet door minnarijen of veel eten en drinken, maar door ontbering, die de menschen tot de deugd leidt. Wellust, die te veel en te uitspattend is, legt de ziel van zwakke menschen aan banden, en dit is inzonderheid met dien het geval, waaraan uwe Majesteit zich overgeeft. Daar gij vrijwillig uw eigen slaaf wilt zijn, is er niets aan u te doen; want verstand en rede hebben in uwe schatting weinig of geene waarde. Ik laat mij derhalve met u niet in, en besluit niet om met u te leven. De arts gaat toch ongaarne naar den kranken in het ziekbed liggen.

Te PARAMARIBO, *bij* J. J. ENGELBRECHT.